

Τα πρώτα ηρωικά ταξίδια του ανθρώπου

[Πολιτισμός](#) / [Ιστορία](#)

[Ηλίας Λιαμής, Σύμβουλος Ενότητας Πολιτισμού](#)

Υπολογίζεται πώς σχεδόν το ένα τρίτο του παγκόσμιου πληθυσμού ασχολείται με άμεσο ή έμμεσο τρόπο με το μεγάλο παγκόσμιο προϊόν που ονομάζεται «τουρισμός». Φαίνεται πως είναι στη φύση του ανθρώπου να ξεπερνά διαρκώς τα όρια του ιδιαίτερου τόπου της καταγωγής του και να αναζητά το άγνωστο και το καινούργιο, όντας πρόθυμος να καταναλώσει χρήματα και κόπο, πολλές φορές δε και να διακινδυνεύσει. προκειμένου να δώσει στον εαυτό του τη χαρά της εξόδου και της αλλαγής. Αυτές είναι ανάγκες πανάρχαιες. όπως αποδεικνύεται από ευρήματα και μαρτυρίες.

Όταν έλιωσαν τα χιόνια επάνω στον πλανήτη μας, άλλαξε το κλίμα και μαζί του άλλαξε ο τρόπος της ζωής των ανθρώπων. Αυτό πρέπει να έγινε πριν από πολλές χιλιάδες χρόνια. Περάσματα δημιουργήθηκαν σιγά-σιγά επάνω στον φλοιό της γης και άρχισαν οι εμπορικές συναλλαγές. Από τα ομηρικά έπη, τα αρχαία οδοιπορικά, τις ανασκαφές, τα ελληνικά αγγεία και τις επιγραφές παίρνουμε μία ζωντανή εικόνα των μετακινήσεων του παλαιού ανθρώπου.

Αργοκίνητα караβάνια διέσχιζαν μέρος της Ευρώπης της Αφρικής και της Ασίας. Τότε έκανε την εμφάνισή του το έλκηθρο και εξημερώθηκαν ορισμένα ζώα, για να χρησιμοποιηθούν στις μεταφορές. Ο τροχός, η μεγαλύτερη επινόηση όλων των εποχών, οφείλεται σε αγνώστους που πρέπει να έζησαν 4.000 χρόνια πριν από τη γέννηση του Χριστού. Η άμαξα εμφανίστηκε στην Μεσοποταμία, γύρω στο 3500 π. Χ. και η χρήση της εξαπλώθηκε στην επόμενη χιλιετία.

Την ίδια εκείνη εποχή το ξύλινο πλοίο διαδέχθηκε την σχέδια και το δάπεδο με τα πλεκτά καλάμια. Ήταν η εποχή που οι πρώτοι ναυτικοί άρχισαν να ανοίγονται στο πέλαγος κάπως μακριά από τις ακτές. Στα μεγάλα ποτάμια, τον Νείλο, τον Τίγρη και τον Ευφράτη ταξίδευαν τώρα διάφοροι τύποι πλοίων η βάρικς, τα ζόρουκς, τα μπούντις και τα ζουντίς, για τους οποίους κάνει λόγο ο Ηρόδοτος. Είναι οι προπάτορες των «κούφας», που συναντούμε ακόμη και σήμερα στα νερά εκείνα.

Από τότε παρά την χρησιμοποίηση του τροχού της άμαξας και του πλοιαρίου η πεζοπορία έγινε ο συνηθισμένος τρόπος μετακινήσεως για τους φτωχούς τους σκλάβους τους ανθρώπους με τα ειδικά επαγγέλματα και μερικούς φιλοσόφους. Για όλους εκείνους που είχαν να διανύσουν μικρές αποστάσεις.

Οι Φαραώ της Αιγύπτου εξαπέλυσαν караβάνια στους δρόμους της ερήμου και καράβια προς τα λιμάνια της φοινίκης και της Αραβίας ακόμη και στον περσικό κόλπο. Εν τω μεταξύ οι φοινικες έμποροι διέσχιζαν τη Μεσόγειο και οι Έλληνες - έμποροι μαζί και κυνήγι της περιπέτειας-γνώριζαν τους αμαρτωλούς καρπούς της πειρατείας.

Η Οδύσσεια αποτελεί το αρχαιότερο οδοιπορικό που γνωρίζει σήμερα ο κόσμος. Δεν πρόκειται για μία απλή συλλογή μύθων αλλά ένα γεωγραφικό ντοκουμέντο την ποιητική απεικόνιση της εποχής εκείνης που είχε τις συνήθειες της για την ναυσιπλοία τις θεωρίες για τον κόσμο και την ναυτική ζωή τη γλώσσα της τις

ναυτιλιακές τις οδηγίες και το εμπόριο της.ο Οδυσσέας δεν ταξιδεύει μέσα στην αχλύ του μύθου σε χώρες φανταστικές αλλά ακτοπλοΐα από Ακρωτήριο σε Ακρωτήριο και από νησί σε νησί, σε παραλίες στις οποίες ήδη σύχναζαν τα φοινικικά πλοία. Τα φοβερά τέρατα που συναντά και τα δύσκολα περάσματα στη θάλασσα, θα συναντούσαν πραγματικά οι φοίνικες και τα σημείωναν, όπως σημειώνουν στα νεότερα χρόνια οι ναυτικοί τα παράξενα στην ακτή ή την θάλασσα.

Ένας θρύλος αναφέρει ότι ο πρώτος Έλληνας θαλασσοπόρος ξεκίνησε μία μέρα Καβάλα σε ένα ξύλινο δοκάρι. Αυτό όμως πρέπει να έγινε πολύ παλιά, γιατί την εποχή του Ομήρου τα ταξίδια με πλοία και πλοία, τριακοντόρους και πεντηκοντόρους, ήσαν κάτι τολμηρό αλλά πολύ συνηθισμένο.

Στην Ελλάδα από τα ταξίδια στην ξηρά γίνονταν είτε πεζή είτε με άλογο ή μουλάρι ενώ οι αποσκευές μεταφέρονταν στα νώτα του ζώου ή από τους σκλάβους που ακολουθούσαν. Μόνο οι γυναίκες χρησιμοποιούσαν άμαξες με δύο και κάποτε τέσσερις τροχούς.

Παρά τις ληστείες που ήσαν πολύ συνηθισμένες η πατροπαράδοτη νόμοι της φιλοξενίας προστάτευαν κατά τους αρχαίους χρόνους στον ταξιδιώτη της ξηράς ή της θάλασσας. Κάθε ξένος έπρεπε να γίνει δεκτός με φιλικό χαιρετισμό που το συνόδευε χειραψία. Εκείνος πάλι απαντούσε με ευχές για την Ευτυχία του οικοδεσπότη και των δικών του. Του πρόσφεραν κατόπιν ζεστό Λουτρό και στη συνέχεια φαγητό. Με πολύ διάκριση τον ρωτούσαν για τον σκοπό του ταξιδιού του κώμα μόνο μετά το φαγητό και κάποτε μετά από πολλές ημέρες. Δώρα πρόσφεραν στον ξένο κατά την αναχώρηση του και εκείνος τα ανταπέδιδε.

Συχνά όμως οι ταξιδιώτες αναζητούσαν στέγη και την έβρισκαν σε πανδοχεία όμως ήσαν Ρυπαρά καταγώγια, μαυρισμένα από τους καπνούς με άθλια η και ανύπαρκτη επίπλωση. στους μεγάλους όμως δρόμους μπορούσαν οι ταξιδιώτες να βρουν πανδοχεία με σχετικές ανέσεις και κάπως ευπρεπή πελατεία. Αυτά όμως ήσαν λίγα και δημιουργήθηκαν πολύ αργότερα στους χρόνους της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Εκεί ο ταξιδιώτης πληρώνεται το αντίτιμο για το ψωμί, το κρασί το γλύκισμα από αλεύρι το χορτάρι για το υποζύγιο και φυσικά για τον ύπνο.

Αυτός είναι ο πρόλογος της σημερινής τεράστιας παγκόσμιας βιομηχανίας του τουρισμού με τις κρουαζιέρες και τα ταχύτατα αεροπορικά ταξίδια, που ίσως κέρδισαν σε ταχύτητα έχασαν όμως σε απόλαυση για την προσμονή του προορισμού και την περιπέτεια.

Οι Ρωμαίοι ταξιδεύουν

Η ρωμαϊκή αυτοκρατορία, πώς οι πρώτοι τα τουρσιά πανευρωπαϊκή αυτοκρατορία, επέφερε δραστικές αλλαγές και στον τρόπο που οι άνθρωποι ταξίδευαν. Σύνορα μεταξύ των περιοχών δεν υπήρχαν, η ασφάλεια αυξήθηκε και ο πλούτος επέτρεψε σε μεγάλη μερίδα του πληθυσμού να μετακινείται για διάφορους λόγους.

Άραγε ταξίδευαν λίγο ή πολύ οι Ρωμαίοι; Φαίνεται πως οι ταξιδιώτες ήσαν πολυάριθμοι στον ελληνικό κόσμο, περισσότερη στη θάλασσα και λιγότερη στους δρόμους της ξηράς. Ήσαν εμπορικό μα πρεσβείες από την μία πόλη στην άλλη πολιτικοί εξόριστοι, προσκυνητές στις διάφορες θρησκευτικές γιορτές και φίλαθλοι. Χαρακτηριστικό είναι ότι συναντούμε από τότε γνήσιους περιηγητές που γύριζαν τον κόσμο για την ευχαρίστηση τους και για να γνωρίσουν τη φύση και τους ανθρώπους. Και όλοι αυτοί πλήθυναν την εποχή της ρωμαϊκής κυριαρχίας με την Ειρήνη και την ασφάλεια στους δρόμους της ξηράς και της θάλασσας και τη βελτίωση του οδικού δικτύου.

Ανάμεσα στους λόγους που πολλαπλασιάστηκαν τα ταξίδια την εποχή των Ρωμαίων, αναφέρουν οι συγγραφείς το συγκεντρωτικό σύστημα της ρωμαϊκής

διοικήσεως που ανάγκαζε τους κυβερνητικούς υπαλλήλους και τους πολίτες των επαρχιών να πηγαίνουν στη Ρώμη, για να συναντήσουν τον αυτοκράτορα και τους αρμόδιους προκειμένου να ρυθμίσουν τις υποθέσεις τους. Το ίδιο γινόταν και στις πρωτεύουσες των επαρχιών.

Υπήρχε και μία άλλη κατηγορία ταξιδιωτών οι άρρωστοι, που πήγαιναν στις ιαματικές πηγές της γαλάτειας της Σικελίας και της Ελλάδας ή σε διάφορα μέρη στο βουνό ή τη θάλασσα για την αλλαγή αέρος.

Επί 60 χρόνια γράφει ο Πλίνιος δεν γνώριζαν οι Ρωμαίοι άλλο φάρμακο από τα λουτρά.

Την εποχή του Αυγούστου 1ος αιώνας προ Χριστού και έπειτα, οι συγκλητικοί και τα σημαίνοντα πρόσωπα της Ρώμης διέθεταν δύο ή περισσότερες αγροτικές οικίες τη μία κοντά στη θάλασσα και την άλλη στο βουνό. Η μετακίνηση σε αυτές και από τη μία στην άλλη με πολυάριθμη ακολουθία, δημιουργούσε πυκνά ταξίδια. Οι γνήσιοι περιηγητές ήσαν πολύ και για να απολαύσουν καλύτερα τα περίεργα της φύσεως τα έργα τέχνης και μνημεία και λοιπά αξιοθέατα, διέθεταν πολλούς οδηγούς τους εξηγεί τας τους ξεναγούς όπως θα λέγαμε σήμερα. Στις κυριότερες πόλεις της Αιγύπτου της Ελλάδος και της Ιταλίας η εξηγείται σε ερμήνευαν και διεφύλασσαν τους τοπικούς μύθους.

Οι άνθρωποι αυτοί γραφείο Πausanias γνωρίζουν καλά πως αυτά που λένε δεν είναι αλήθεια. Τα διηγούνται όμως γιατί είναι δύσκολο να τα βάλει κάνεις με τις λαϊκές δοξασίες.

Μπορούσαν ακόμη η φιλομαθής και περίεργη να χρησιμοποιούν γραπτούς ταξιδιωτικούς οδηγούς. Η Ελλάδας περιήγησις του Πausανία είναι από τους οδηγούς αυτούς. Online φοβερός από τις Συρακούσες έχει γράψει για τα θαύματα της Σικελίας. Οι βιαστικοί ταξιδιώτες είχαν ακόμη στη διάθεσή τους οδοιπορικά που έδειχναν τους καλύτερους και συντομότερο τους δρόμους καθώς και τις αποστάσεις στα διάφορα γεωγραφικά σημεία. «Οδοιπορικό από το μπορντό στα Ιεροσόλυμα» έγραψε τον 4ο αιώνα μετά Χριστόν ένας χριστιανός συγγραφέας. Και εκεί μέσα εκτός από τις αποστάσεις σημείωσε πολλές θρησκευτικές πληροφορίες που καθοδηγούσαν όχι μόνο τα βήματα του προσκυνητού αλλά και την ψυχή του. Υπήρχε και ο περίφημος πίναξ το paint a girl, το αρτιότερο οδοιπορικό που έγινε στην αρχαιότητα και μάλιστα έγχρωμο.

Είναι βέβαιον πως μετά τη ρωμαϊκή αυτοκρατορία τίποτα δεν θα ήταν πια ίδιο για τα ταξίδια. Όχι πως έλειψαν συγκρούσεις και κίνδυνοι. Κατά την περίοδο όμως αυτή διαπιστώθηκε για πρώτη φορά πως η περιήγηση δηλαδή ο τουρισμός μπορεί να αποτελέσει αιτία ανάπτυξης των κατοίκων πολλών περιοχών. Έτσι, το μεγάλο κέρδος οδήγησε στην όλο και μεγαλύτερη διευκόλυνση των περιηγήσεων.

Προσκυνήματα, εξερευνήσεις και περιηγήσεις

Το προσκύνημα στους Αγίους τόπους θεωρήθηκε benetton 4ο αιώνα μετά Χριστόν μία από τις κυριότερες αιτίες μετακίνησης του τότε γνωστού κόσμου. Το προσκύνημα αυτό τροφοδότησε μεγάλα κύματα ταξιδιωτών επί πολλούς αιώνες χωρίς διακοπή. Βέβαια ο προσκυνητής των πρώτων αιώνων του χριστιανισμού ως

επίσημης θρησκείας του κράτους, δεν είχε πολλές ανέσεις στη φτωχική γαλέρα που τον μετέφερε από τη Βενετία ή την Μασσαλία στην Παλαιστίνη. Ήταν υποχρεωμένος να εφοδιαστεί κατά την αναχώρηση του με ένα στρώμα και προσκέφαλο, σεντόνι, κρασί νερό και λάδι, μία χύτρα για μαγείρεμα μαχαιροπίρουνα και ποτήρια. Αφού στο φαγητό στο καράβι ήταν άσχημο έπαιρνε, χοιρομέρι κομμάτι τυρί ζάχαρη μπαχαρικά και φάρμακα. Αν μάλιστα ήταν προνοητικός έπαιρνε και ένα κλουβί για να συντηρεί μισή δωδεκάδα πουλερικά και κάμποση τροφή για να τα θρέφει.

Στο πλοίο αυτό των προσκυνητών έτρωγαν έπιναν και διασκέδαζαν. Μερικοί προτιμούσαν να παίζουν τυχερά παιχνίδια με χρήματα, άλλοι έπαιζαν μουσική συζητούσαν διάβαζαν προσεύχονταν ή σκέπτονταν και ρέμβαζαν. Υπήρχαν και άλλοι που κοιμόνταν με τις ώρες ή σκαρφάλωναν στα ξάρτια του πλοίου και έκαναν βόλτες στην κουβέρτα. «Και σχεδόν όλοι» γράφει χρονογράφος της εποχής «έχουν για καθημερινή διασκέδαση να κυνηγούν τα παράσιτα και να σκοτώνουν τις ψείρες».

Είχαν όμως κι άλλες φροντίδες. Οι θρησκευόμενοι αυτή η αδελφή έκλεβαν άγριος ο ένας τον άλλον και το πλήρωμα τους ξεπερνούσε όλους στο άθλημα. Το βράδυ, την ώρα της κατακλισεως θορύβους αν και μάλλον για μία θέση, οπότε χωρίζονταν σε ομάδες οι οποίες μάχονταν ως τη νύχτα με το ξίφος ή το εγχειρίδιο στο χέρι.

Μία ξεχωριστή μορφή ταξιδιού που θα μπορούσαμε να αποκαλέσουμε επική είναι τα εξερευνητικά ταξίδια. Αρχίζουν από τη μακρινή αρχαιότητα και συνήθως ακολουθούνται από τον αποικισμό και την εγκατάσταση στα μέρη τα οποία ανακαλύφθηκαν οι εξερευνητές. Εξερευνητικά ταξίδια έκαναν οι φοίνικες οι αρχαίοι Έλληνες οι επίγονοι του μεγάλου Αλεξάνδρου. Είχαν τα ταξίδια αυτά την προσδοκία του άγνωστου κομμάτι μέχρι του κινδύνου και την αγάπη προς τη μεγάλη περιπέτεια.

από τις ακτές της Βόρειας θάλασσας ξεκινούσαν Η παράξενη εκείνη ποντοπόρου esomat οι βίκινγκς, πάνω σε μακριά, ορθό πρόωρα και οξύρρυγχου απλή, τα ντράκαρς ή σνεκαρς. Τράβηξαν τότε στα βόρεια μία παράδοση τους έφερε στη Μεσόγειο έπλευσαν δυτικά και συνάντησαν τα νησιά της μεγάλης Βρετανίας κομμάτι την Ισλανδία και την Ιρλανδία. Κατόπιν τη νέα γη και τελικά την Ήπειρο της Αμερικής. Με τη δράση τους και τον εποικισμό τους έγραψαν ένα χρονικό λεβεντιάς που το παρέλαβε η μούσα και το έκανε τραγούδι τις Σφαγές κάτι σαν ομηρικό έπος του βορρά.

Ένα άλλο επίσης χρονικών λεβεντιάς αλλά και εμπορικής περιπέτειας ζωντάνεψαν αργότερα οι μεγάλοι εξερευνητές που ξεκίνησαν από τη Μεσόγειο Ισπανία-πορτογαλία. Γενοβεζοί Γάλλοι και Έλληνες που άνοιξαν πέρα από τον μεγάλο ωκεανό το φωτεινό παράθυρο σε έναν ολόκληρο κόσμο, που την ύπαρξη του δεν υποπτεύονταν πριν.

Μετά την ανακάλυψη των νέων χωρών αρχίζει και συνεχίζεται ως σήμερα ασταμάτητα το κύμα, το μεγάλο κύμα των μεταναστεύσεων: θα ξεσηκωθούμε από τις διάφορες χώρες της Ευρώπης και της Ασίας κάθε λογής άνθρωποι και διασχίζοντας τον έναν ή τον άλλον ωκεανό θα πατήσουν την Ήπειρο που αποτελεί τον νέο κόσμο.

Παράλληλα όμως προς τις μεγάλες αυτές μεταναστεύσεις πληθυσμών συνεχίστηκαν σε όλο τον μεσαίωνα και τους χρόνους της Αναγέννησης οι συνηθισμένες μορφές μετακινήσεως. Σαν τους αρχαίους, οι μεγαλύτεροι άνθρωποι της Αναγέννησεως ευχαρίστως ταξίδευαν για να μορφωθούν και να διασκεδάσουν χωρίς να σκέφτονται και πολύ το τέρμα του ταξιδιού.

Ήδη στην Αναγέννηση το ταξίδι είχε γίνει κομμάτι της καθημερινότητάς της σταδιακά αναδυόμενης μέσης ευρωπαϊκής τάξης, γεγονός που έφερε την ραγδαία εξέλιξη των μεταφορικών μέσων, των καταλυμάτων και των εγκαταστάσεων αναψυχής για όλα τα βαλάντια.

Άμαξες και πανδοχεία στη νεότερη Ευρώπη

Ο 16ος αιώνας σημείωσε σταθμό στην ταξιδιωτική περιπέτεια, γιατί καθιέρωσε τις δημόσιες αναρτήσεις. Ίσον τα λεωφορεία της εποχής και ανήκαν σε ιδιώτες που εξασφάλιζαν διάφορα προνόμια. Διέθεταν δύο ειδών άμαξες τις άμαξες του δρόμου της ξηράς και τις άλλες του νερού. Οι πρώτες ήταν καθαρά στολισμένα με θολωτό σκέπασμα για να προφυλάσσει τους ταξιδιώτες από τη βροχή και τον ήλιο. Οι δεύτερες ήταν πλοiάρια με επίπεδο πυθμένα στον οποίον συσσωρεύονταν επιβάτες άλογα και εμπορεύματα.

Οι πλούσιοι ταξίδευαν με άμαξες που τις έσερναν γερά άλογα. Μερικοί προτιμούσαν το κάθισμα που το κρατούσαν αχθοφόροι. Μετακίνηση των ηγεμόνων με την Λαμπρή ακολουθεί, αποτελούσε ολόκληρη επιχείρηση και μεγάλο κοσμικό γεγονός. Κάτι ανάλογο γινόταν με τους μεγάλους γαιοκτήμονες. Δεν με ενδιέφερε τόσο η συντομία του ταξιδιού ούτε και η άνεση όσο η μεγαλοπρέπεια και η εντύπωση.μια καλά οργανωμένη μετακίνηση είχε μεγαλύτερη απήχηση από την κοσμικό ταίρι και την πιο πετυχημένη δεξίωση στο ανάκτορο του ηγεμόνα ή Το αρχοντικό Του γαιοκτήμονα. Στη Γαλλία και πολύ περισσότερο στην Ισπανία, υπήρχε για τις περιπτώσεις αυτές ένα απαραβίαστο πρωτόκολλο.

Πώς ταξίδευε όμως ο κοσμάκης; Με τις δημόσιες άμαξες που κυκλοφορούσαν όχι μόνο σε κακοτράχαλους δρόμους αλλά και με μεγάλους κινδύνους γιατί παντού ενέδραυαν ληστες. Και μάλιστα συχνά ο οδηγός της άμαξας τους ειδοποιούσε με κατάλληλο τρόπο όταν ταξίδευε με την καρότσα επιβάτης που είχε γεμάτο βαλάντιο. Για αυτό οι επιβάτες των καιρών εκείνων κουβαλούσαν μαζί τους, εκτός από στρώματα και σκευάσματα κομμάτι ψωμί κρέας αλάτι και λάδι, και το απαραίτητο όπλο για την άμυνά τους.

Στο πανδοχείο του δρόμου όπου σταματούσαν, έτρωγαν τα τρόφιμα που έφερναν μαζί τους. Έτρωγαν συνήθως σε μία κοινή πιατέλα, με το χέρι ή μικρά ξύλινα κουτάλια. Στη μέση του τραπεζιού ήταν το λαδοφάναρο από το οποίο έπαιρναν λάδι για το φαγητό τους (!) ώσπου να σβήσει.

Η καθαριότητα ήταν άγνωστη για αυτό οι ξένοι προτιμούσαν να κοιμούνται με τον καλό καιρό στο ύπαιθρο και όταν είχε κακοκαιρία, με τα ζώα, στους στάβλους. Οι κακοποιοί και εκεί δεν έλειπαν. Μπορούσαν να εισβάλουν σε οποιοδήποτε μέρος και με διάφορες προθέσεις. Το πολύ ενδιαφέρον είναι πως στα δωμάτια των ξενοδοχείων δεν υπήρχαν κλειδαριές. Γιατί άραγε; Διότι υπήρχε ένας κανόνας της ιεράς εξετάσεως από το μεσαίωνα, που έδινε το δικαίωμα στον ξενοδόχο να εισέρχεται ελεύθερα στο δωμάτιό του Ξένου και να διαπιστώνει ότι δεν γίνεται τίποτα που να προσβάλλει την αιδώ και ότι οι ένοικοι νηστεύουν τις ημέρες της νηστείας.

Μεγάλη πρόοδος σημειώθηκε κατά τον 18ο αιώνα σε πολλές χώρες του τόσο στην κατάσταση των δρόμων και των δοχείων, όσο και τη διάρκεια του ταξιδιού. Το τελευταίο έγινε με τις ταχυδρομικές άμαξες που εξασφάλιζαν τακτικά και σύντομα δρομολόγια. Τους χρόνους αυτούς ιδρύθηκαν για πρώτη φορά καταστήματα προσφοράς φαγητού τα *restaurateurs*, (συναφές το αγγλικό ρήμα *restore*), τα γνωστά αργότερα *restaurant*, όπως υποδηλώνει η λέξη απέβλεπαν να «αναστηλώσουν» τους ταξιδιώτες.

Υπήρχαν και στη θάλασσα ληστές και πολλές φορές ο ίδιος ο καπετάνιος και το πλήρωμα λήστευαν τους επιβάτες του πλοίου τους. Ένα ταξίδι που αρχίζει καλά, δεν ήταν καθόλου βέβαιο πώς θα τελείωνε και καλά όχι τόσο από τη μανία της φύσης όσο από την κακιά των ανθρώπων. Ήδη από τη νομοθεσία του Ιουστινιανού από τον ναυτικό νόμο των ροδίων και, τα θες μιας *tattoo* τα των ιταλικών πόλεων λαμβανόταν πρόνοια για την προστασία του επιβάτη, που έμενε παρόλα αυτά εκτεθειμένους σε όλους τους κινδύνους και τις αθλιότητες ως και τον 18ο αιώνα.

Πέρασαν οι δεκαετίες οι αιώνες. Στην ατμομηχανή προστέθηκαν οι μηχανές εσωτερικής καύσεως, ήρθε ο ηλεκτρισμός το αυτοκίνητο το δίκυκλο το αεροπλάνο. Τα καράβια έγιναν πιο γρήγορα, πιο ασφαλή και άνετα η θάλασσα κέρδισε σε γοητεία και δύναμη. Αμέτρητος κόσμος μπορεί τώρα να χαίρεται με λιγότερο κίνδυνο και σε μεγαλύτερη έκταση ένα ταξίδι. Υπάρχουν βέβαια οι δρόμοι της ξηράς, μεγάλη, ασφαλέστατη στους οποίους κινούνται τα αντιπροσωπευτικότερα δείγματα της σύγχρονης τεχνολογίας προσιτής πλέον και σε μία οικογένεια της κατώτερης τάξης τα αυτοκίνητα. Χωρίς όμως τη θάλασσα δεν θα είχαν τα ταξίδια το πλάτος που έχουν σήμερα και είναι να αναρωτιέται κανείς τι νόημα θα είχε η καθημερινότητα αν δεν υπήρχαν οι σταθμοί και τα

λιμάνια.

<https://bit.ly/3LEd6yO>